

# ПРОРОКЪТ НА ДЖУБРАН ХАЛИЛ ДЖУБРАН И АМЕРИКАНСКАТА КОНТРАКУЛТУРА НА 20 В.

Весела Тодорова<sup>1</sup>

---

## GIBRAN KHALIL GIBRAN'S THE PROPHET AND THE AMERICAN COUNTERCULTURE OF THE 20<sup>TH</sup> CENTURY

*Vesela Todorova*

**Abstract:** This paper discusses the reasons why Jubran Khalil Gibran's book "The Prophet" has become a world literary phenomenon with more than 9,000,000 copies sold in America, as well as the influence of Al Mustafa's messages on counterculture formation and New-Age movements in America in the 1960s. Although the work has not been well received by the academic community in America and was not highly rated by literary critics, because of its simple style, the short form of poetic essays and the symbolism used make the Prophet's messages easily reach the heart of the American youth seeking the way to the spiritual without being obliged to obey the dogmas of organized religions.

**Keywords:** Gibran Khalil Gibran, American Counterculture, The Prophet.

Отвъд контекста на тежките икономически и социални условия на 19. в. и колонизацията на Ливан се издига фигурата на един от най-известните поети на постмодернизма – Джубран Халил Джубран. Прекарал детството си сред планинското спокойствие и кедровите дървета на малкото ливанско селце Бшарре и последвалото емигриране в Америка, наложено от тежкия живот на семейството му, Джубран не забравя родината си – голяма част от творбите му са вдъхновени от копнежа по родното място. Още от ранно детство, роденият в семейство на християни маронити Джубран осъзнава важността на хармонията и спокойното съжителство между предста-

---

<sup>1</sup> **Весела Тодорова** – хоноруван преподавател във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“, e-mail: vesityt@yahoo.com

вители на различните вярвания, етноси и религии. Той познава Корана и специалното му място като духовен и социален източник на вдъхновение в живота на мюсюлманите и в арабската литература. Джубран Халил Джубран неведнъж изразява копнежа си за обединение на религиите, тъй като е виждал последиците от сектарианските борби, както и западните политики на влияние и намеса при такива конфликти.

Още като студент, Джубран мечтае да построи сграда в Бейрут, която да символизира обединението между християнството и исляма. Въпреки че тази негова мечта не се осъществява, той не спира чрез творчеството си да прекарва идеята за обединение на ислямския и християнския мистицизъм. Най-ясният образ, символизиращ това обединение, е фигурата на Ал Мустафа, съдържащ в себе си както мъдростта на чистото Христово учение, така и философията на суфизма. Ал Мустафа е мъдрецът в публикуваната през 1923 г. творба *Пророкът*, колекция от 26 кратки поетични есета, написани на английски език, които разглеждат различните отражения и философския смисъл на живота. Произведението предлага цялостна система на човешките взаимоотношения, свързани с любовта, брака, красотата, децата, приятелството, доброто и злото. В момента, когато очаква кораба, с който ще се завърне в родината си след 12 години, прекарани на остров, далеч от своя дом, Ал Мустафа е помолен от жителите на острова, натъжени от неговото заминаване, за последни напътствия по важни житейски въпроси. Съветите на Ал Мустафа, изпълнени с мъдрост и символизъм, представляват „мост между философията и духовните традиции на Изтока и Запада“<sup>2</sup>.

Първото и може би най-красиво послание е за любовта. Думите на Ал Мустафа представят любовта като болка и страдание, дори когато въздига душата до екстаза.

Любовта не съществува без страдание:

– *Когато любовта ви позове, последвайте я, макар пътеките ѝ да са стръмни и сурови.*

*И когато крилете ѝ се разперят върху вас, отдайте ѝ се, макар и мечът, скрит в перата ѝ, да ви наранява.*

---

<sup>2</sup> Bushrui, Suheil B.; Jenkins, Joe (1998). Kahlil Gibran, Man and Poet: a New Biography. One World Publications. p. 9.

*И когато тя ви проговори, повярвайте ѝ, макар гласът ѝ да руши мечтите ви, тъй както севернякът градините попарва.*

*Защото любовта както е корона, тъй е и тежък кръст.*  
(За любовта, стр. 17–20. Джубран, Джубран Халил. Пророкът, прев. Спас Николов. Кибя, 2009)

Бракът се базира върху компромиси и доверие:

*Съчетани ще бъдете и когато белите крила на смъртта разпилят дните ви.*

*Да, съчетани ще бъдете дори в безмълвната Божия памет.*  
*Ала презръдката ви нека охлабее – да можете да дишате.*

*И нека ветрите небесни волно духат между двама ви.*

*Бъдете влюбени, но не с любов окови – а развълнувано море помежду двата бряга на душите ви.*

*Пълнете си един друг бокала, ала не пийте от един бокал;*  
*давайте един на друг от хляба си, но всеки да си знае своя къшей.*

*Пейте, танцувайте и се радвайте, ала бъдете всеки себе си самият, тъй както струните на лютнята са поотделно, макар да трептят в единен напев.* (За брака, стр. 21–23. Джубран, Джубран Халил. Пророкът, прев. Спас Николов. Кибя, 2009)

За уникалността и Божествената същност на децата:

*А една жена с детенце на ръце продума:*

*– Кажете ни нещо за Децата.*

*А той ѝ рече:*

*– Вашите деца не са ваши чада.*

*Те са синове и дъщери на копнежа на живота за живот.*

*Идват чрез вас, но не са из вас.*

*И макар да живеят с вас, не ви принадлежат.*

*Можете да им отдадете любовта си, но не и мислите си, защото те имат свои мисли.*

*Можете да им дадете подслон на телата им, но не и на душите им, защото душите им обитават къщата на бъдното, в която не можете да влезете дори насън.*

*Можете да се стремите към тях, но не се мъчете да ги направите като себе си, защото животът не се връща назад, нито помни вчера.*

*Вие сте лъковете, които изстрелват чадата ви като живи стрели.*

*Стрелецът вижда целта си върху пътеката на безкрая и ви огъва с мощ, така че вихрените Му стрели да отлетят надалеч.*

*Нека огъването ви в ръката на Стрелеца е за радост; защото както Той обича литналата стрела, тъй му е драг и якият лък в десницата Му. (За децата, стр. 24–26. Джубран, Джубран Халил. Пророкът, прев. Спас Николов. Кибя, 2009)*

*Сам Джубран разкрива: Изразходвах 37 години от живота си, за да създам тази книга. Тя е била в мен винаги. Но не можех да я пришипорвам. Не беше по силите ми да я напиша по-рано. Цялото ми съществуване е в Пророкът и всичко, което съм направил преди Пророкът, не е било нищо повече от чиракуване.*

Въпреки че творбата е приета скептично и дори игнорирана от журналисти и критици, тя става литературна сензация и е преведена на над 40 езика. С всеки нов тираж продажбите се увеличават и през 60-те години на 20. в. книгата става изключително популярна сред американската младеж. Така Джубран става един от най-известните и продавани автори в света (трети по продажби след Шекспир и Лао Дзъ) с огромно влияние върху контракултурата на 60-те години и ню ейдж движенията.

През 60-те години на 20. в. младото поколение в Америка е жадно за промяна. Търси се алтернатива и нова нагласа на мислене, възприемане на живота и личностна реализация. Наличието на сериозни социални проблеми, расова дискриминация, войната във Виетнам, разделяща американското обществено мнение, както и нарастващата вълна от движения, борещи се и защитаващи правата на жените и хората с хомосексуална ориентация, карат много млади американци да отхвърлят тогавашния общоприет идеал за американската мечта. Контракултурата се характеризира и с отхвърляне на догмите на организирани световни религии и възприемане на път към Божественото в един по-личен план, базиран на индивидуален житейски опит и духовни практики. Търсещите намират път и упование в древните учения и философията на Изтока. Така те

достигат и до посланията на Ал Мустафа. Това, което привлича младежта към *Пророкът*, са идеите, заложиени в книгата, и философското отразяване на борбата между духовността и материализма, между лицемерната нравственост и откровеността на душата:

*А който се води от общото понятие за нравственост, затваря пойната си птичка в клетка.*

*Но волната песен не излиза от решетки.*

*И тоя, за когото поклонението е прозорец – да го отвориш и пак да го затвориш, – той още не е бивал в обиталището на душата си, чийто прозорци са разтворени от зори до зори.* (Джубран, Джубран Халил. *Пророкът*, прев. Спас Николов. Кибя, 2009)

Джубран става един от гласовете на контракултурата. Посланията в книгата му достигат до сърцата на обикновените хора и въпреки лошите критики и неприемането на творбата от академичната общност в Америка, цитати от поетичните есета в *Пророкът* са вдъхновявали текстописци и рок кумири като *Бийтълс* и Джони Кеш, а политици като Джон Кенеди и Индира Ганди са ги използвали в речите си. Стихове от *Пророкът* са били четени и по време на сватби и погребения по целия свят. Според д-р Мохамед Салах Омри, преподавател по модерна арабска литература в Оксфордския университет: *Тя (книгата) служи за различни поводи и важни моменти в живота на хората и това я прави книга, която често бива подарявана на любим човек или по поводи като сватба или смърт. Това е и причината посланията да получат широко разпространение.*

Робин Уотърфийлд, автор на критичната биография на поета *Prophet: The Life and Times of Kahlil Gibran*, нарича Джубран Халил Джубран „основател“ на ню ейдж движенията в Западна Европа и Америка, въпреки че самия Джубран не доживява да види как думите му вдъхновяват поколенията, тъй като умира от цироза и туберкулоза на 10 април 1931 г.

*Тази книга влияе по свой начин на хората през различните етапи от техния живот. Има това магическо качество, колкото повече я четеш, толкова повече да разбираш посланията и. Но тя не съдържа догма, каквато откриваме в християнството, исляма и юдаизма – коментира пастор Лари Сю от междурелиги-*

озната църква в Ню Йорк по повод използването на цитати от *Пророкът* в различни церемонии.

Джубран Халил Джубран е познавал добре както западните, така и източните религии и, повлиян от тях, е успял да създаде уникална смесица от ученията на будизма, християнството, исляма и източния мистицизъм, без да поставя на преден план нито една от религиите. Може би това е и основната причина, поради която посланията на Ал Мустафа привличат търсещата душевен мир, житейски смисъл и свобода на духа американска младеж.

## БИБЛИОГРАФИЯ

**Джубран, Джубран Халил.** *Пророкът*. София: Кибея, 2009.

**Уогърфийлд, Р.** Waterfield, Robin. *Prophet: The Life and Times of Kahlil Gibran*. St. Martin's Press/ NY in 1998 (online version).

**Уолф, М., Ферис, А. Шерфан, А.** Wolf, Martin; Ferris, Anthony; Sherfan, Andrew Dib. *The Treasured Writings of Kahlil Gibran*. Kindle version.

**Франджи, Бассам, Frangieh, Bassam.** *Anthology of Arabic Literature, Culture and Thought from Pre – Islamic Times to the Present*. Yale University press, 2005.